Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
6.5.2026
LVV-U/79219/2026
Julkinen

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan ympäristövaliokunnan lausuntopyyntö 30.4.2026, HE 82/2026 vp hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Lupa- ja valvontaviraston lausunto hallituksen esityksestä jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta. Ehdotuksen taustana on EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetus (EU) 2025/401, jäljempänä *pakkausasetus,* joka edellyttää päällekkäisen sääntelyn poistamista kansallisesta lainsäädännöstä, tarpeellisia informatiivisia viittauksia sekä täydentävää sääntelyä.

Lupa- ja valvontavirasto kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa. Ottaen huomioon valiokunnan toimialan ja muut kuultavat, Lupa- ja valvontavirasto kiinnittää tässä lausunnossaan huomiota erityisesti tuottajavastuuta koskeviin muutoksiin.

Lupa- ja valvontavirasto lausuu ehdotetuista muutoksista jätelakiin ja eräisiin siihen liittyviin lakeihin seuraavaa:

1.1 Yleistä tuottajavastuusta

Valtion aluehallintouudistuksen myötä tuottajavastuun valvontaan liittyvät tehtävät siirtyivät Pirkanmaan ELY-keskuksesta valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV), joka on jätelain 25 §:n mukainen tuottajavastuuta valvova viranomainen Manner-Suomessa 1.1.2026 alkaen. Tuottajavastuuvelvollisuus koskee noin 50 000 Suomeen sijoittautunutta yritystä sekä satoja tuhansia ulkomaille sijoittautuneita yrityksiä, jotka myyvät tuotteita etäkaupalla Suomeen loppukäyttäjälle. Tuottajavastuuvelvoitteet ovat toimijoille pakottavaa lainsäädäntöä.

Tuottajavastuu tarkoittaa tuotteen tuottajan velvollisuutta järjestää Suomen markkinoille ensimmäistä kertaa saataville asettamiensa tuotteiden jätehuolto, kun tuote poistetaan käytöstä. Tuottajia ovat muun muassa valmistajat, maahantuojat sekä etämyyjät. Tuottajavastuu koskee tällä hetkellä akkuja ja paristoja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita, ajoneuvoja, renkaita, paperia ja paperituotteita, kertakäyttöisiä muovituotteita, muovia sisältäviä kalastusvälineitä sekä pakkauksia. Tuottajavastuu tulee lähivuosina laajenemaan koskemaan myös tekstiilejä sekä lääkkeitä ja kosmetiikkatuotteita. Tuottajavastuu perustuu jätelakiin sekä Euroopan Unionin suoraan velvoittaviin asetuksiin sekä direktiiveihin.

Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
6.5.2026
LVV-U/79219/2026
Julkinen

Tehtävässään Lupa- ja valvontavirasto muun muassa ratkaisee tuottajien ja tuottajayhteisöjen tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevat hakemukset, valvoo tuottajavastuun toteutumista sekä ohjaa ja neuvoo toimialaa, edistää tuottajavastuun toimeenpanoa ja tavoitteiden toteutumista, osallistuu Suomen edustajana EU:n asiantuntijatyöryhmiin ja toimeenpanokokouksiin, kerää säädösten edellyttämät seurantatiedot tuottajavastuuvelvollisilta, laatii kansalliset tilastot ja raportoi EU-komissiolle sekä toimii tuottajarekisterin rekisterinpitäjänä. Ehdotetulla tuottajavastuuta koskevalla säätelyllä on siten erityistä merkitystä Lupa- ja valvontaviraston toiminnalle sen vastatessa tuottajavastuuvalvonnasta koko Manner-Suomessa.

1.2 Yksityiskohtaisia huomioita hallituksen esitykseen

Hallituksen esityksen 48 §:ssä säädetään tuottajavastuun piiriin kuuluvista tuotteista ja tuottajista. HE:n mukaan tuottajavastuu ei koskisi paalirehupakkauksia, jotka kerätään ja kierrätetään muiden maatalousmuovien kanssa. LVV puoltaa rajausta, koska vain pieni osa kyseisitä muoveista määritellään pakkauksiksi, ja ne on tehokasta kerätä ja kierrättää yhdessä muiden maatalousmuovien kanssa. Jatkossa on tärkeä varmistaa, että valtaosa paalimuoveista päätyy vapaaehtoisen järjestelmän kautta kierrätettäväksi ja tarpeen mukaan muuttaa säädöksiä, mikäli vapaaehtoisen järjestelmän toiminnassa on puutteita.

Hallituksen esityksen 52 §:ssä säädettäisiin pakkausten tuottajayhteisölle pakkausasetuksen mukaisesti velvollisuus osoittaa rahoitusta jätteen syntymisen vähentämistä ja ehkäisemistä koskeviin toimiin. 68 §:ssä säädettäisiin vastaava velvoite juomapakkausten palautusjärjestelmälle. Lupa- ja valvontavirasto puoltaa sitä, että rahoituksen taso jätetään tässä vaiheessa tarkemmin säätämättä. Tällä hetkellä ei ole riittävästi tietoa mahdollisista toimista ja niiden kustannuksista, joten kustannustason määrittely olisi hankalaa. Kiinteä rahoituksen taso voisi johtaa siihen, että varoja käytettäisiin tehottomiin tai epätarkoituksenmukaisiin toimiin. Jatkovalmistelussa asiaa tulisi selvittää tarkemmin. Säädös on ongelmallinen erityisesti juomapakkausten palautusjärjestelmille, joiden toimialana on ainoastaan pakkausten kierrättäminen materiaalina, ja uudelleenkäytön edistäminen ei suoraan sisälly omaan toimialaan.

Hallituksen esityksen 61 §:ssä säädettäisiin pakkausasetuksen 47 artiklan 6 kohdan edellyttämästä vakuudesta. Tällä hetkellä tuottajayhteisön toiminnan turvaamisesta säädetään jätelain 64 §:ssä. Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvelvoitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Lupa- ja valvontavirasto on kiinnittänyt huomiota nykyisen jätelain 64 §:n ja ehdotetun 61 §:n osittaiseen päällekkäisyyteen. HE:n pykäläkohtaisissa perusteluissa on tarkennettu näiden pykälien välistä suhdetta.

1.3 Vaikutukset viranomaisen toimintaan sekä resursseihin

Hallituksen esityksessä Lupa- ja valvontavirastolle säädettäisiin uudeksi valvontatehtäväksi pakkausasetuksen 27 ja 29-31 artiklan valvonta. Artiklat koskevat pakkausten uudelleenkäyttöjärjestelmiä sekä uudelleenkäyttötavoitteita ja niiden raportointia. LVV on arvioinut pakkausasetuksen valvonnan pysyväksi

Lupa- ja valvontavirasto

Lausunto
6.5.2026
LVV-U/79219/2026
Julkinen

lisäresurssitarpeeksi 1 henkilötyövuoden. Uudelleenkäyttöjärjestelmien valvonta on uusi tehtävä ja toimijat eivät ole tällä hetkellä valvonnan piirissä. Valvonta voisi edellyttää rekisteröitymismenettelyä, ja tehtävään kuuluu vuosittainen tiedonkeruu sekä raportointi EU:n komissiolle. Pakkausasetuksen muutoksen myötä tuottajavastuun piiriin tulee uusia kotimaisia toimijoita. Toisaalta osittain vastuu siirtyy ulkomaisille etämyyjille, joiden valvonta on erittäin työllistävää. Tietojärjestelmän vähimmäismuutokset maksisivat yhteensä 200 000 euroa ja ylläpitokustannukset vuosittain 15 000 euroa. Muutostarve johtuu uusista raportointivelvoitteista.

Lupa- ja valvontavirasto toivoo valiokunnan kiinnittävän huomiota valvontatehtävien riittävään resurssointiin. Lupa- ja valvontavirasto ei pysty hoitamaan sille hallituksen esityksessä suunniteltuja lisääntyviä tehtäviä, mikäli niille ei osoiteta asianmukaisia lisähenkilövoimavaroja ja määrärahaa tietojärjestelmiin. Resurssien puute vaarantaisi myös nykyisten valvontatehtävien toteuttamista.

Asian käsittely

Asia on käsitelty Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosastolla kiertotalousyksikössä. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa. Lausunnon on esitellyt ylitarkastaja Tuomo Aunola ja ratkaissut yksikön päällikkö Mikko Kantokari.

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/79219/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/79219/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Aunola Tuomo 06.05.2026 16:14

Ratkaisija Kantokari Mikko 06.05.2026 16:14